

številnih članov. Generalni pokrovitelj je bilo podjetje Treking Šport d.o.o., ki nam je omogočilo kulinarične ekscese na nivoju, za pijačo in lokalne dobrote pa so poskrbeli Tolminci, Ajdovci, Novomeščani in KD Golobar Bovec. Sledilo je druženje do jutranjih ur v Gasilskem domu Bovec.

Dva tedna pred dogodkom sem pričela s serijo jamarško obarvanih ugank. Sodelovalo je 27 jamarjev, zmagal pa je Matvež Hreščak, ki je pravilno odgovoril na

deset ugank. Glavna nagrada je vsebovala par pritrđišč in čelko, ki jo je podarilo podjetje Kibuba. Tolažilne nagrade so bile Kibuba buffi in čokolade. Posebno nagrado bi si zaslužila tudi Božo in Rehar (zaradi njiju imam sicer par novih sivih las, saj sta zamujala na lastne predstavitve, a z najboljšim razlogom): večer prej sta udarila nočno akcijo v Vstalo Primorsko, ki se je zavlekla vse do predavanj. »Hard core« kaninska jamarija čistega sloga, ki zasluži aplavz.

Tik po dogodku sem Maticu obljubila, da vsaj eno leto ne bom organizirala ničesar. Danes, pol leta kasneje, sem skoraj že pozabila na vse polito pivo, logistične zaplete in jamarške drame. A vseeno morajo jame še malce zoreti in še kakšno leto vam dam, da naberete nove kilometre. Potem pa vas spet zbobnam pod našo najljubšo goro.

Skupinska. Foto: Jaka Flis

Darja Kolar

PREDAVANJA IN DRUGI IZOBRAŽEVALNI DOGODKI V LETU 2022

Za nami je še eno aktivno leto, v katerem smo se izobraževali na različnih področjih. Vsak mesec so, običajno ob torkih, potekala odprta predavanja na temo jamarstva z namenom, da izvemo kaj novega, spodbudimo debato, se povežemo in se hkrati predstavimo širši publiki. Omeniti velja, da so bila vsa mesečna predavanja organizirana v živo, kar po dosedanjih izkušnjah ni kar samoumevno, vendar pa v prihodnje ni za izključiti možnosti hibridnih predavanj.

Po uspešno organizirani jamarški šoli pod vodstvom Uroša Kunaverja, na kateri je vseh deset udeležencev pozitivno prestalo izpit, smo 15. in 16. oktobra organizirali jesensko izpopolnjevanje. Tokrat je potekalo dva dneva, na steni pred Vranjo jamo. Prvi dan je bil namenjen predvsem novepečenim jamarjem, ravno tako pa tudi malo manj aktivnim članom, saj smo osvežili znanje jamarške tehnike, vozle, opremljanje in razopremljanje ter spoznali manevre tovariške pomoči. Naslednji dan je Matic Di Batista prevzel vodenje izobraževanja o naprednejših, a enostavnih manevrih, ki pridejo prav pri reševanju, poglobili pa smo se tudi v možnosti izboljšave jamarške šole.

Poleg tega smo 12. in 16. maja organizirali priprave na državni izpit USJD, vodji delavnice Uroš Kunaver in Darja Kolar. 8. septembra je Jure Bevc organiziral delavnico o izboljšanju zapisnikov. Sledili sta še dve delavnici risanja načrtov in izpolnjevanja zapisnikov, 20. oktobra in 15. decembra pod vodstvom Jureta in Petra Mašiča.

Poleg tega smo v preteklem letu organizirali še dva zelo pomembna dogodka, podelitev 17. nagrade Vilijema Puticka in nepozabno Jamarsko srečanje v Bovcu. Nagrado za jamarške dosežke v letu 2021 smo podelili 8. marca v Biološkem središču, prejel pa jo je Jamarski klub Novo Mesto za raziskave v Skalarjevem breznu, ki je takrat doseglo 1167 metrov globine in 6494 metrov dolžine.

Za dober zaključek leta smo 26. novembra v Stergulčevi hiši v Bovcu pod vodstvom Špele Borko s skupnimi močmi organizirali Jamarsko srečanje z naslovom V globinah Kanina. Na dogodek je prišlo več kot sto udeležencev, kar nam daje potrditev, da so takšni dogodki več kot dobrodošli, po odzivih pa tudi pomembni za meddruštvena sodelovanja.

POVZETEK PREDAVANJ

Raziskovanje poledenelih skrivnosti na ledeniku Gorner (Švica) – zgodbe o jamarenju pod ledom, Domagoj Korais, 1. februar 2022, Biološko središče, Ljubljana

Na predavanju nam je Domagoj predstavil aktivnosti mednarodne ekspedicije in nekaj rezultatov, uporabljeno vrhno tehniko na ledu, imeli pa smo tudi možnost ogleda čudovite zbirke fotografij, ki jih je naredil na ledenem površju in pod njim.

Predavanje o eKatastru jam, Matic Di Batista, 12. april 2022, Biološko središče, Ljubljana

Od nove verzije eKatastra mineva že nekaj let. V tem času so ustvarjalci poleg dodajanja in posodabljanja ustvarili tudi nekaj zanimivih funkcionalnosti, ki so jih predlagali uporabniki sami. Na tem predavanju smo spoznali skrite ali pa morda malo manj znane funkcionalnosti eKatastra, ki omogočajo jamarju lažje delo z že registriranimi jamami in olajšajo delo z dodajanjem novih jam. Vse skupaj pa je odskočna deska za novo verzijo, ki se je lahko nadejamo v bližnji prihodnosti. Naučili smo se, kako lahko dodajamo po-

datke s terena, si vizualiziramo svoja odkritja v 2D/3D načinu, zbiramo informacije o odprtih nadaljevanjih in podobno.

Sprehod po Černobilu, Jaka Flis, 10. maj 2022, Biološko središče

Po 35 letih od nesreče jedrske elektrarne v Černobilu, zaradi katere je bilo v hipu preseljenih sto tisoč ljudi, se je ekipa treh članov DZRJL in MZPP odločila obiskati t. i. Černobilsko izključitveno območje. Območje so si ogledali iz zanimive perspektive – peš. Na šest dni trajajočem pohodu so se dobro spopadali s preživetjem v post apokaliptičnem svetu, ki si ga narava jemlje nazaj. Na predavanju smo izvedeli, kdo vse jim je prekrizal pot, s katerimi živalmi so imeli težave in kako so se spopadali s sevanjem. Pokazali so nam obilo fotografij, povedali mnogo zgodb in nas skoraj prepričali, da bi Černobil obiskali tudi sami. Predavanje so umestili v zgodovinski kontekst in povedali nekaj besed o nuklearkah in sami Ukrajini.

Kruber-Voronja cave. Pioneer's stories, Oleg Klimchuk (CAVEX), 5. oktober 2022, Biološko središče

S tem predavanjem smo se podali v eno najglobljih jam na svetu, jamo Kruber-Voronja. O samem raziskovanju, različnih dogodivščinah in potapljanju v najgloblje ležečih sifonih nam je nekaj več povedal Oleg Klimchuk. Oleg je izkušen jamar z več kot 30-letnimi izkušnjami na tem področju, član mednarodnega društva CAVEX in pionir v potapljanju v najgloblje ležečih sifonih na svetu, kot so npr. sifon v Črnelskem breznu (-1251 m) v Sloveniji, SIMA G.E.S.M. (-1112 m) v Španiji in štirje od petih sifonov v jami Kruber-Voronja (-2199 m).

Skalarjevo brezno 2022: Na sledi najgloblji jami v Evropi, Jure Tičar (JKNM, JK Brežice), 8. november 2022, Biološko središče, Ljubljana

V Skalarjevem breznu so se v preteklem letu, po odkritju novih galerij pod 1000 metri globine, zvrstile številne raziskovalne akcije. Vsaka izmed njih je ponudila nov prepah, novo nadaljevanje in nov raziskovalni zagon. Skladišča opreme so se praznila, sneg pa je hitro zapuščal kaninske vršace. Padla je ideja, začele so se dolgotrajne priprave. In sredi muhastega avgustovskega vremena 2022 se je zgodila odprava, ki je povezala 37 jamarjev iz 13 slovenskih društev ter privabila jamarje iz šestih tujih držav. Ali voda res teče proti Boki, ali so bivaki najbolj udobni na -550, -1000 ali -1200 metrih, ali se prepahi res izgubljajo v temi in ne

podorih, ali nevihte ugodno vplivajo na jamske telefone, ali je Pijavka res tako nesramno dolga, ali so 20 let stare konzerve hrane še uporabne, ali vas lahko pripeljemo suhe čez vodo ...? Na ta in podobna vprašanja je Jure Tičar odgovoril na predavanju.

Predstavitve Parka Škocjanske jame, Borut Peric, 6. december 2022, Biološko središče, Ljubljana

Park Škocjanske jame nosi dolgoletni varstveni status. Poleg tega, da sprejema programe varstva in razvoja parka ter stalno spremlja in analizira stanje naravne in kulturne dediščine, ima še mnoge druge naloge: skrb za prepoznavnost, raziskovalno dejavnost, izobraževanje in vzdrževanje infrastrukture. Več o parku in njegovi organiziranosti, zgodovini raziskav in o samem zavarovanem območju ter o geoloških, hidroloških, speleoloških, bioloških in arheoloških posebnostih, ki se pojavljajo na tem območju, nam je na tem predavanju predstavil vodja strokovne službe Parka Škocjanske jame Borut Peric.

PREDSTAVITVE NA KONFERENCAH

Konferenca 18th International Congress of Speleology – Savoie Mont Blanc 2022

Prispevki so objavljeni v Proceedings of the 18th International Congress of Speleology. Povzetke prispevkov naših članov si lahko preberete spodaj.

Matthew Covington, Špela Borko, Matic Di Batista: Following the siren's call of Euclid's flute: The discovery and exploration of Sistem Pokljuškega grebena

In 2010 we discovered a strongly blowing hole in the Julian Alps of Slovenia, just above the forest-covered plateau of Pokljuka. Through extended struggle, it grew into a challenging cave, Evklidova piščal (Euclid's Flute), consisting mostly of long, tortuous meanders interspersed with occasional breakdown. The end is yet to be found, with round-trip travel times approaching 12 hours. In 2013 we discovered Evklid's two bigger brothers, Platonovo šepetanje (Plato's Whisper) and Trubarjev dah (Trubar's Breath). Platon was as easy and straightforward as Evklid was difficult and convoluted. Within about a week of exploration, we had reached the current bottom of the cave at 569 m. Trubar lies geographically between the two other caves and is also in-between in its character. It is the longest and most

complex of the three caves, with many parallel shafts and different branches of development. In 2016, we connected Trubar and Platon, making Sistem pokljuškega grebena, which is 643 m deep and 10 km long. While passages in Evklidova piščal are only a little over 100 m away from Trubarjev dah, closing this gap has remained elusive. In the area, we have now documented over 50 caves and mapped over 15 km of passage.

Matic Di Batista, Špela Borko: eKataster – online cave database solution

eKataster, www.katasterjam.si, was the first Slovenian online cave database interface that uses Slovenian national cave database as its source. First version was published online in 2006 by our club: Ljubljana Cave Exploration Society. Since then, this application went through numerous iterations, evolving with the emerging technologies in the field of web applications. New version 4.0 was released in 2018. We have been developing new solutions to extend its use for cavers, to be able to collect field data, surveys etc., and prepare the data before it gets submitted to the national cave database. With the use of digital survey applications and version control systems (git), cavers can now configure automatic pipelines that will generate 3D/2D models for better visualization when a new part of a cave is surveyed. All the work is done online, via the web browser of choice. Rather than trying to reinvent the wheel, we use as many open-source technologies as possible. Our vision of eKataster is to enable cavers to use one application with their work and not care about complexity that is often connected with GIS and other information technologies.

Michael J. Ficco, Katarina Kosič Ficco, Teo Delić, Philip Schuchardt & Sara Fleetwood: Exploration in Kučka Korita, Montenegro

In 2017, a small multi-national group of cavers began the exploration of a karst area in east-central Montenegro, located adjacent to the border with Albania. This area consists of a relatively flat carbonate plateau which, to the southeast, drops precipitously approximately 1200 m down into the Cijevna Canyon. The plateau is comprised of a thick sequence of limestones dipping northwestward at 15 to 30 degrees. Following a brief 2017 reconnaissance, annual summer expeditions of 3-week duration have been fielded to the area. In total, more than 100 cave entrances have been documented. Two caves (C95 and Vrijeme za pivo)

are currently continuing with great promise. C95 was discovered in 2018 and is currently 1.07 km in length and 267 m deep, with a large windy canyon passage continuing at the limits of exploration. Vrijeme za pivo was discovered near the end of the 2019 expedition and was quickly pushed down to 134 m deep and 251 m in length. Exploration was suspended in 2019 at the top of a large 50 m shaft and a continuing tall canyon, with strong airflow in both leads. A return to the area is planned for July 2022.

Špela Borko, Matic Di Batista, Matthew Covington: Connecting the void below mt. Kanin

The Kanin mountain range is often referred to as a cavers' playground. With one cave system longer than 80 km on the Italian side of the border, ten caves deeper than 1 km on the Slovenian side and still numerous new records to break, Kanin draws cavers back year after year. The first exploration on the Slovenian side was conducted in the 1960s. The pioneers saw its potential, with cave entrances at 2300 m elevation and resurgences more than 2000 m below. Today, after generations of explorers have spent countless hours in the wet and cold underground, we are still pursuing our dream to someday enter at the top of the mountain and exit in the valley, thus making a 2 km deep through-trip. There are still missing pieces in the puzzle, yet every new discovery fills another void on the map. In 2019 we managed to connect two caves at a depth of more than 1000 m below the surface. Others are still separated with the unknown. This is a journey led

by water and air, through the maze of breakdown, bottomless pits, huge galleries and dangerous collectors. The journey of one vision, many friendships, and memories still to be discovered.

Špela Borko, Jure Bevc, Matic Di Batista: Hidden gem in the heart of karst exploration

Slovenia, with more than 13,000 documented caves on 20,000 km² of its surface, is among the most thoroughly explored countries worldwide. At first glance it would seem hard to find new areas that haven't already been investigated by generations of cavers. However, there are still grey spots on the map of caves, with most notable gaps in Slovenia's mountainous regions. In 2019, a member of Ljubljana Cave Exploration Society developed an algorithm for cave entrance detection from LiDAR data (CaveCouchExplorer) and identified promising areas with many »LiDAR entrances« and no known caves. First, we went scouting to the slopes of the Bohinj-Tolmin Ridge, above Lake Bohinj (Julian Alps). Long and exhausting fights with dwarf pines that have invaded what used to be mountain pastures brought us an unexpected reward: countless new entrances with many open leads. One of them surpassed the depth of 400 m and length of 3 km in just half a year. With the aim of involving the local community we use words from the local dialect for cave names. We regularly update locals on the fascinating discoveries. Hunters, skydivers, and hikers are coming to us with hints of new entrances.

PREDSTAVITVE DEJAVNOSTI DRUŠTVA, VABLJENA PREDAVANJA

Predstavitel raziskovanja jam, Jaka Flis, 6. april 2022, Knjižnica Bežigrad, Ljubljana

Brezno spečega dinosavra in ostale skrivnosti pod površjem, Špela Borko, 25. maj 2022, Plezalni center Ljubljana
Sodelovanje pri organizaciji ekskurzije za udeležence Odonatološkega kongresa (Vranja-Mrzla jama), 3. julij 2022, Primož Presetnik

Festival nevladnih organizacij LUPA 2022, 8. september 2022, Ljubljana, Klemen Kramar, Anže Tesovnik in Ester Premate

Predavanje Jamarstvo, Jure Bevc, 22. november 2022. Turistično društvo Naklo, Naklo

ČLANKI IN MEDIJI

Prispevek o jamarstvu, Špela Borko, Jure Bevc, 19. januar 2022, Planet TV, oddaja Jutro na Planetu

Eksotika doma (Križna jama), Špela Borko, 22. julij 2022, OurSpace

V nedeljo akcija v jami na planini Krstenica, 16. september 2022, zurnal24.si

Naravne danosti – blagoslov ali prekletstvo? Špela Borko, 21. oktober 2022, OurSpace

Oddaja Preverjeno (novinarka in snemalca smo peljali v jamo Konasnica), Špela Borko, Jure Bevc, Matic Di Batista, Andrej Drevenšek, Ester Premate, Marjan Barišič; Ana Marija Ficko, 15. november 2022, POP TV.

Geografija sodobne Slovenije 2, učbenik za gimnazije, 2022, Špela Borko prispevala 3d model Kaninskega pogorja s profili jam.

Teo Delić

NAGRADA VILJEMA PUTICKA ZA LETO 2021

Putickov nagradjenec za leto 2021 je Jamarski klub Novo mesto.

Nagrado za največji prispevek slovenskemu jamarstvu v preteklem letu so si prislužili z novimi odkritji v že tri desetletja znanem Skalarjevem breznu. Člani kluba so, v sodelovanju z jamarji iz drugih klubov, brezno podaljšali za nekaj manj kot dva kilometra, s čimer je doseženo pošastno dolžino 6494 metrov. Z novoodkritimi deli so presegli tudi globino enega kilometra (1167 metrov), s čimer je Skalarjevo brezno postalo 11. slovenska jama, ki je presegla čudežni globinski mejnik. Kandidaturo je vodil Jamarski klub Novo mesto, a vključitev sodelujočih

klubov je bila nadvse pomembna, saj bi brez njih bilo doseganje tako visokih ciljev močno oteženo.

Drugi prijavitelj je bilo JDDR Ajdovščina, ki je predstavilo slab kilometer dolgo in nekaj manj kot 120 metrov globoko jamo Miturškaja. Z geografskega vidika, vhod se nahaja na Črnjavski planoti, je jama izjemno zanimiva, saj se nahaja relativno blizu enega večjih jamskih sistemov v Sloveniji. Zaradi vsega navedenega bomo v prihodnjih letih z zadovoljstvom sledili morebitnim nadaljnjim raziskavam.

Kljub geomorfološko izjemno zanimivi notranjosti Miturškaje ter kakovostno iz-

delani dokumentaciji je petčlanska komisija enoglasno odločila, da gresta kipec Viljema Puticka, delo kiparke Nataše Prestor, in denarna nagrada v vrednosti 1000 evrov pokrovitelja Treking šport d.o.o. v roke Novomeških jamarjev. Praktično tolažilno nagrado za zasedeno drugo mesto je sponzorirala Kibuba.

Čestitke vsem prijaviteljem ter mnogo sreče v prihodnjih raziskavah!

Petčlanska komisija so v letu 2022 sestavljali Franci Gabrovšek (IZRK), Bojan Otoničar (IZRK), Miha Rukše (JKNM), Matjaž Milharčič (DZRJ Luka Čeč) in Uroš Herlec (NTF).